

ด่วนที่สุด

ที่ อต ๐๐๒๓.๓/ว ๕๕๓๕

ศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์
ถนนประชานิมิตร อต ๕๓๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง การจัดทำแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค และการขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการจัดทำแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค ฯ	จำนวน ๑ ชุด
๒. แผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๕	จำนวน ๑ ชุด
๓. กรอบเบื้องต้นของแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค	จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบเสนอแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค	จำนวน ๑ ชุด
๕. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับการประสานจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงาน
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบูรณาการนโยบาย
พัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) และเจ้าภาพแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนา
ภาคและบูรณาการแผนงานโครงการของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค ให้มีความสอดคล้อง
กับศักยภาพและประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนพัฒนาภาคได้อย่าง
มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงให้ส่วนราชการจัดส่งร่างข้อเสนอแผนงานโครงการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ในลักษณะห่วงโซ่คุณค่าตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้สำนักงาน
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายในวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เพื่อรวบรวมใช้เป็น
กรอบเบื้องต้นสำหรับพิจารณาการบูรณาการข้อเสนอโครงการกับแผนงานภายใต้แผนพัฒนาภาค
ก่อนที่ส่วนราชการจะจัดทำข้อมูลเสนอโครงการฉบับสมบูรณ์เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบาย
พัฒนาภาคพิจารณาก่อนการขึ้นทูลเกล้าฯต่อไป

จังหวัดอุตรดิตถ์พิจารณาแล้ว เพื่อให้การเตรียมความพร้อมในการจัดทำแผนปฏิบัติการภาค
และแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้อำเภอแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์
จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๔ ดำเนินการดังนี้

๑. บันทึกข้อมูลแผนงานโครงการที่ต้องการเสนอลงในแบบฟอร์มออนไลน์ตาม QR Code
และลิงค์ท้ายหนังสือฉบับนี้ พร้อมกับจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea) ส่งให้สำนักงานส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุตรดิตถ์ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Kpt_uttlocal@outlook.com ภายในวันที่
๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เพื่อรวบรวมส่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามกำหนด โดยองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นสามารถบันทึกข้อมูลในแบบฟอร์มออนไลน์ได้จนถึงเวลา ๑๗.๐๐ น.

๒. จัดทำข้อมูลที่ได้บันทึกลงในแบบฟอร์มออนไลน์ ตามข้อ ๑ ลงในตาราง “แบบเสนอ
แผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค” พร้อมกับแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea) ในรูปแบบ
เอกสารจัดส่งให้จังหวัดรวบรวมส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตัวจริง ๓ ชุด และสำเนาจำนวน ๙ ชุด
/๓. ให้เทศบาล...

๓. ให้เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จัดส่งเอกสารตามข้อ ๒ พร้อมกับแบบขอรับการสนับสนุนโครงการ ประมาณการค่าใช้จ่าย แบบแปลนโครงการ ภาพถ่ายสถานที่ สำเนาแผนพัฒนาท้องถิ่นหนังสือแสดงสิทธิ์ในที่ดิน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสำนักงานงบประมาณในโอกาสต่อไป

ในการนี้ จังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองแผนงานโครงการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดโครงการ ประมาณการราคา แบบแปลน ผังบริเวณ ภาพถ่าย วงเงินงบประมาณของโครงการ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ และขอให้รวบรวมเอกสารตามข้อ ๒ และ ๓ ส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ ภายในวันอังคารที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้จาก QR Code หรือลิงค์ท้ายหนังสือฉบับนี้ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับอำเภอในแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนากร อัจฉิตไพศาล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐-๕๕๔๐-๓๐๐๘

ผู้ประสานงาน นางสาวติณณ์ทิพย์ เตชเลิศนานนท์ ๐๘๑-๘๘๗๔๑๒๒
ขอรับการสนับสนุน งบประมาณพื้นที่ระดับภาค ปี ๖๔

Change
For Good
เปลี่ยนเพื่อพัฒนา

แบบฟอร์มออนไลน์ (<https://bit.ly/2X1PR9g>)

สิ่งที่ส่งมาด้วย (<https://bit.ly/34VDazD>)

**แนวทางการจัดทำแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

**และการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล**

๑. แผนงานโครงการที่เสนอต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีความพร้อมดำเนินการ

๒. แผนงานโครงการที่เสนอต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาภาคตามแผนพัฒนาภาค (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. แผนงานโครงการที่เสนอต้องอยู่ในจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ตามที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) กำหนด รวมถึงสอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่า หรือห่วงโซ่การพัฒนาจากต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง และควรให้ความสำคัญกับโครงการที่คาดว่าจะมีผลกระทบ (Impact) ต่อการพัฒนาสูงตามกรอบเบื้องต้นของแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำขึ้น (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๔. แผนงานโครงการที่เสนอต้องตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่ในระดับภูมิภาคอย่างแท้จริง (หากเป็นรายการก่อสร้างถนนทางหลวงท้องถิ่น ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน หรือแผนงานโครงการขนาดเล็กที่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน และมีวงเงินงบประมาณต่ำ ให้ดำเนินการเสนอขอรับการสนับสนุนในแผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบันทึกข้อมูลแผนงานโครงการที่ต้องการเสนอ ลงในแบบฟอร์มตาม QR Code หรือลิ้งค์ที่แนบมาพร้อมนี้ พร้อมกับจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea) ในรูปแบบ MS Word ส่งมาทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ kpt_uttlocal@outlook.com ภายในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๗.๐๐ น.

๖. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำข้อมูลที่ได้บันทึกลงในแบบฟอร์มออนไลน์ ตามข้อ ๕ ลงในตาราง “แบบเสนอแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาค” พร้อมกับเอกสารแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea) ในรูปแบบเอกสาร จำนวน ๒ ชุด จัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ , ๕)

๗. ให้เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จัดทำเอกสารตัวจริง จำนวน ๒ ชุด ประกอบด้วย

๗.๑ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea) โดยต้องระบุประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค แนวทางหลักการพัฒนาภาค อยู่ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาภาค และประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า หรือห่วงโซ่การพัฒนา (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) ให้ชัดเจน ตามทิศทางการพัฒนาภาคที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.)

๗.๒ แบบขอรับการสนับสนุนโครงการ

๗.๓ ประมาณการค่าใช้จ่าย (ปร.๔ และ ปร.๕) พร้อมบัญชีแสดงปริมาณวัสดุ ปริมาณ แรงงาน และราคาต่อหน่วยของวัสดุและแรงงาน (B.O.Q)

๗.๔ แบบแปลนของโครงการ พร้อมผังบริเวณดำเนินโครงการ

๗.๕ ภาพถ่ายสถานที่ดำเนินโครงการ

๗.๖ สำเนาแผนพัฒนาท้องถิ่น

๗.๗ หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตให้ใช้พื้นที่ดำเนินโครงการ

๗.๘ เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการส่งมอบการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งเอกสารตามข้อ ๖ และข้อ ๗ ส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ ภายในวันจันทร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ หากเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจัดส่งเอกสารตามข้อ ๗ ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ไม่ครบ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์จะไม่สามารถส่งเอกสารให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาเสนอ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อสำนักงบประมาณได้

หมายเหตุ สำหรับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ หากเข้าเงื่อนไขที่จะต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้จัดส่งเอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณาด้วย

แบบฟอร์มออนไลน์ (<https://bit.ly/2X1PR9g>)

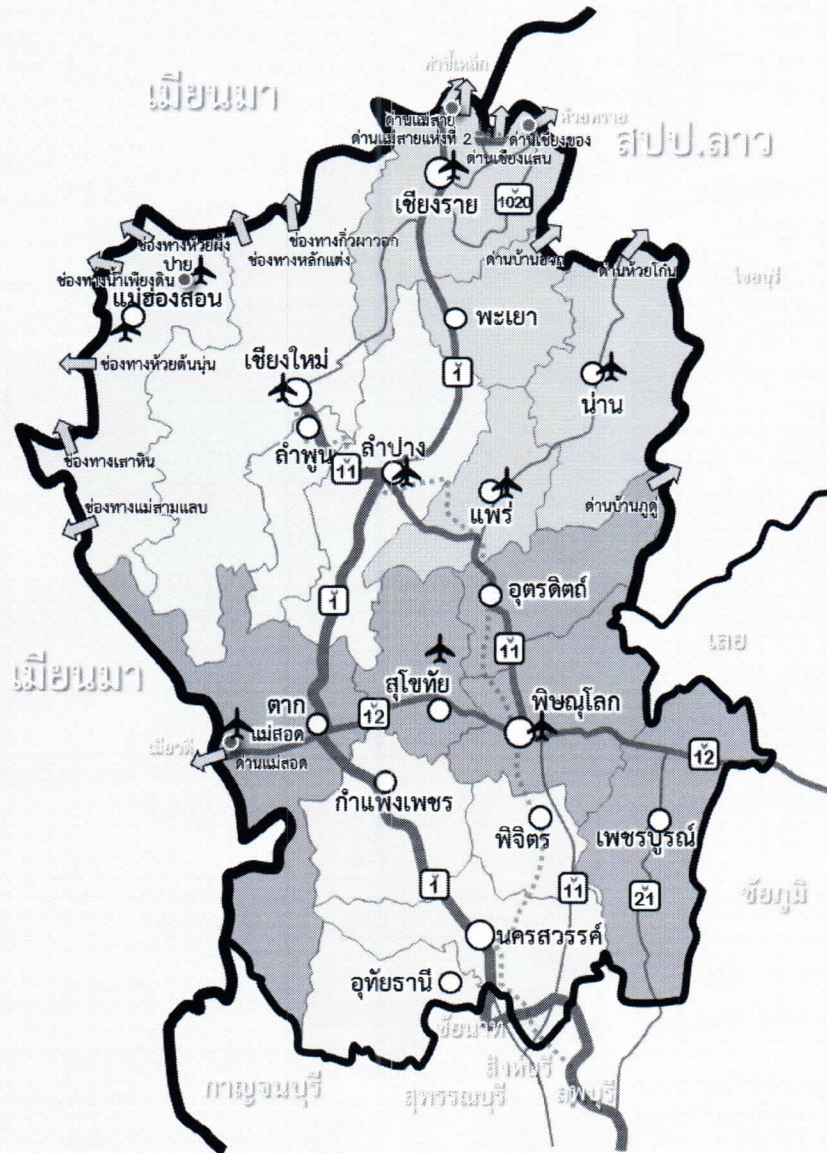

สิ่งที่ส่งมาด้วย (<https://bit.ly/34VDazD>)

แผนพัฒนาภาคเหนือ

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

ฉบับทบทวน

กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
๑. สภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง	๑
๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ	๑
๑.๓ ภูมิอากาศ	๑
๑.๔ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑
๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ	๑
๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค	๒
๒.๑ โครงข่ายถนน	๒
๒.๒ รถไฟ	๒
๒.๓ สนามบิน	๒
๒.๔ ด้านชายแดน	๒
๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค	๓
๒.๖ บริการสาธารณูปโภค	๓
๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้	๓
๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ	๓
๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา	๔
๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน	๗
๔. ประชากรและสังคม	๗
๔.๑ ประชากร	๗
๔.๒ แรงงาน	๘
๔.๓ การศึกษา	๘
๔.๔ สาธารณสุข	๙
๔.๕ สัดส่วนคนจน	๙

	หน้า
๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ	๑๐
๕.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๐
๕.๒ สถานการณ์ปัญหาภัยพิบัติ	๑๐
๖. สภาวะแวดล้อม	๑๑
๖.๑ จุดแข็ง	๑๑
๖.๒ จุดอ่อน	๑๒
๖.๓ โอกาส	๑๓
๖.๔ ภัยคุกคาม	๑๔
๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย	๑๔
๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา	๑๕
๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	๑๕
๘.๒ วัตถุประสงค์	๑๕
๘.๓ เป้าหมาย	๑๕
๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑๕
๘.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา	๑๖

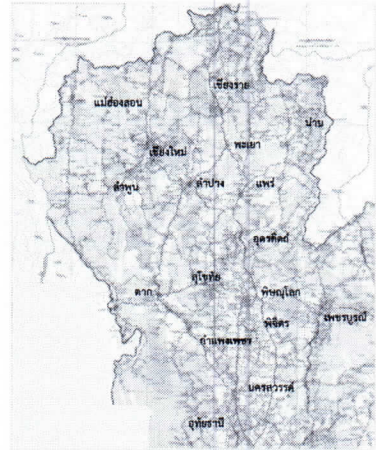
แผนพัฒนาภาคเหนือ

พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

ฉบับทบทวน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง ภาคเหนือ ประกอบด้วย ๑๗ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พิจิตร โลก ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และ อุทัยธานี เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง กลุ่มประเทศเอเชียใต้ และกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยมีอาณาเขต ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและ ด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านตะวันตก ติดต่อกับ สหภาพเมียนมา

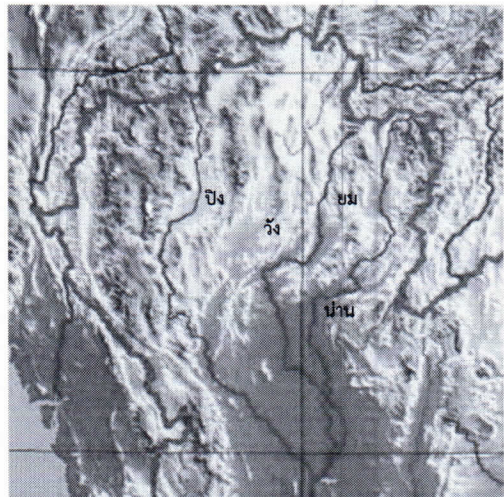
๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม ๑๐๖.๐๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ของพื้นที่ประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ ตอนบนเป็นที่สูง เป็นภูเขา ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธาร พื้นที่ตอนล่างเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตก และ ทิศตะวันออก ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก

๑.๓ ภูมิอากาศ มีอากาศร้อนชื้นสลับร้อนแห้งแล้ง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม มีอากาศร้อนและแห้งแล้ง โดยเฉพาะเดือนมีนาคมและเมษายน จังหวัดที่มีอุณหภูมิ สูงสุด คือ อุตรดิตถ์ ฤดูฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๑,๐๕๓.๑๐ มิลลิเมตร จังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เชียงราย ฝนตก น้อยที่สุด คือ ลำปาง ฤดูหนาว ช่วงเดือน ตุลาคม-กุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน จังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ จังหวัดเชียงราย

๑.๔ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี ๒๕๕๘ จากพื้นที่ภาครวม ๑๐๖.๐๓ ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๕๖.๔๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓ พื้นที่ทำการเกษตร ๓๒.๕๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๐.๖ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ อื่นๆ ๑๗.๐๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๖.๑ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ ดิน สภาพดินเป็นดินร่วนปน ดินเหนียวที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะดินบริเวณลุ่มแม่น้ำต่างๆ เหมาะสม สำหรับการทำนา ประมาณ ๑๖.๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๕ ของพื้นที่ภาค และปลูกพืชไร่ประมาณ ๒๐.๐ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๑๘.๙ ของพื้นที่ภาค

๑.๕.๒ แหล่งน้ำ มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ๘ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำป่าสัก และลุ่มน้ำสะแกกรัง ลำน้ำหลักของภาค ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ซึ่งไหลไปบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งมีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ในพื้นที่ ได้แก่ กว๊านพะเยา (พะเยา) บึงบอระเพ็ด (นครสวรรค์) และ บึงสีไฟ (พิจิตร) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาลสำคัญในภาคเหนือตอนบน ได้แก่ แอ่งเชียงใหม่และแอ่งลำพูน สำหรับภาคเหนือตอนล่างมีแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่อยู่บริเวณที่ราบลุ่มเหนือจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไปถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ คุณภาพของน้ำบาดาลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่บริโภคได้

๑.๕.๓ ป่าไม้ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดของประเทศ ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ ๕๖.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๕๕.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ประเทศ ลักษณะเป็นป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง โดยเฉพาะจังหวัดในภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สปป.ลาว เมียนมา และสามารถเชื่อมโยงไปยังจีนตอนใต้

๒.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เริ่มต้นที่กรุงเทพมหานคร สิ้นสุดที่ด่านพรมแดนแม่สาย อ.แม่สาย จังหวัดเชียงราย เชื่อมโยงกับประเทศเมียนมาที่ท่าขี้เหล็ก เป็นระยะทางทั้งสิ้น ๙๙๔.๗๕ กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ (สายอินทร์บุรี-เชียงใหม่) เป็นทางหลวงแผ่นดินสายหลักแนวเหนือ-ใต้ เชื่อมการคมนาคมระหว่างจังหวัดในภาคกลางกับจังหวัดในภาคเหนือระยะทาง ๕๔๕.๗๘ กิโลเมตร

๒.๑.๒ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) หรือเส้นทาง R๓A เชื่อมโยงระหว่างคุนหมิง จีนตอนใต้ มายังเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว เข้าสู่ประเทศไทยผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๔ (เชียงของ-ห้วยทราย) ที่ อ.เชียงของ จ.เชียงราย ผ่านทางหลวงหมายเลข ๑ ลงสู่ภาคกลางและภาคใต้ เชื่อมไปถึงมาเลเซียและสิงคโปร์

๒.๑.๓ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor : EWEC) หรือเส้นทาง R๒ เชื่อมโยง ๔ ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย ลาว และเวียดนาม โดยเชื่อมโยงจากเมียนมา ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ ๑ สู่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ (ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร) และเชื่อมสู่ สปป.ลาว ผ่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ ๒ (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการค้าการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

๒.๒ รถไฟ มีเส้นทางรถไฟกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ สามารถเชื่อมโยงสู่ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๓ สนามบิน มี ๑๒ แห่ง เป็นสนามบินนานาชาติ ๒ แห่ง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ และท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และสนามบินในประเทศ ๑๐ แห่ง ได้แก่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน น่าน พิษณุโลก สุโขทัย แพร่ แม่สอด ตาก เพชรบูรณ์ และปาย

๒.๔ ด้านชายแดน มี ๘ ด้านถาวร ๒๑ จุดผ่อนปรนที่เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค ได้แก่ รถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงปากน้ำโพ - เด่นชัย ช่วงเด่นชัย - เชียงใหม่ และ ช่วงเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ รวมถึงรถไฟความเร็วสูง กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ และสนามบินนานาชาติเชียงใหม่แห่งที่ ๒ อยู่ระหว่างเสนอโครงการ

๒.๖ บริการสาธารณูปโภค

๒.๖.๑ ไฟฟ้า มีระบบสายส่งเชื่อมโยงกับระบบสายส่งของประเทศและมีโรงงานและเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ ได้แก่ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (ลำปาง) โรงไฟฟ้าลานกระบือ (กำแพงเพชร) เขื่อนสิริกิติ์ (อุตรดิตถ์) เขื่อนภูมิพล (ตาก) และเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล (เชียงใหม่)

๒.๖.๒ ประปา มีระบบบริการประปาครอบคลุมพื้นที่เขตเมือง ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานประปาเขต ๙ (เชียงใหม่) และ สำนักงานประปาเขต ๑๐ (นครสวรรค์) นอกจากนี้มีระบบประปาของ อบท. และประปาหมู่บ้าน

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๑.๑ เศรษฐกิจของภาคเหนือมีขนาดเล็กที่สุดของประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๐ เท่ากับ ๑,๑๘๒,๘๗๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนเล็กลงอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๗ ของประเทศ

๓.๑.๒ โครงสร้างเศรษฐกิจขับเคลื่อนโดยภาคบริการและภาคเกษตร ในปี ๒๕๖๐ ภาคบริการมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๕๗.๑ ส่วนใหญ่เป็นการค้าส่งค้าปลีก การศึกษา และบริการภาครัฐ สำหรับโรงแรมและภัตตาคารมีแนวโน้มขยายตัวสูงสอดคล้องกับการเติบโตของการท่องเที่ยว ภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ ๒๔.๘ ของผลิตภัณฑ์ภาค ซึ่งเป็นการผลิตพืชเกือบทั้งหมด ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทน้อยเพียงร้อยละ ๑๘.๑ ซึ่งส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๖๕.๕ เป็นอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

๓.๑.๓ เศรษฐกิจภาคเหนือเติบโตต่อเนื่องแต่ยังต่ำกว่าระดับประเทศ ในปี ๒๕๖๐ เศรษฐกิจภาคเหนือขยายตัวร้อยละ ๓.๘ ขณะที่ประเทศขยายตัวร้อยละ ๔.๐ เป็นผลจากการหดตัวของภาคอุตสาหกรรม สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ที่ลดลงร้อยละ ๒๑.๐ เนื่องจากยังไม่มี การอนุญาตประทานบัตรและอาชญาบัตรใหม่ เพราะขาดความชัดเจนด้านกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ หลังจากที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ขณะที่ภาคเกษตรและภาคบริการขยายตัวได้ดีทุกสาขา โดยเฉพาะสาขาเกษตรกรรมฯ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาการขนส่งฯ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๐.๑ ๖.๓ และ ๑๒.๗ ตามลำดับ

๓.๑.๔ รายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรของภาคเหนือ (GRP Per capita) เท่ากับ ๑๐๓,๗๖๐ บาทต่อคนต่อปี ยังห่างจากรดับประเทศเกือบ ๑ เท่า จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดลำพูน (๑๙๑,๕๖๘ บาท) กำแพงเพชร (๑๔๒,๖๖๐ บาท) และเชียงใหม่ (๑๓๕,๙๙๑ บาท) เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและ

พื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค ขณะที่จังหวัดน่าน (๗๑,๑๒๑ บาท) แพร่ (๖๗,๐๕๗ บาท) และแม่ฮ่องสอน (๖๕,๔๔๘ บาท) มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่ำที่สุดในภาค

๓.๑.๕ พื้นที่เศรษฐกิจค่อนข้างกระจุกตัวในจังหวัดใหญ่ โดยจังหวัดที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของภาค คือ จังหวัดเชียงใหม่ สัดส่วนร้อยละ ๑๙.๖ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ ๙.๓ นครสวรรค์ ร้อยละ ๙.๑ และเชียงรายร้อยละ ๘.๘ ขณะที่แม่ฮ่องสอนมีขนาดเล็กที่สุดเพียงร้อยละ ๑.๑ ทั้งนี้ พื้นที่เศรษฐกิจ ไม่มีความเปลี่ยนแปลงจากช่วงที่ผ่านมามากนัก

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๒.๑ ภาคเกษตร

๑) ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่และการจ้างงาน ในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๙๓,๑๕๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๔.๘ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากพืช ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูง สำหรับการผลิตพืชผัก และผลไม้ ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบการผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งยังอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่เชิงพาณิชย์ พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ กาแฟ และชาอินทรีย์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์ และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

ตารางที่ ๑ ผลิตภัณฑ์ภาค โครงสร้างเศรษฐกิจ และอัตราขยายตัว

รายการ	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค					
•มูลค่า (ล้านบาท)	๑,๑๒๓,๙๐๕	๑,๑๑๒,๘๔๔	๑,๐๙๙,๓๒๓	๑,๑๓๗,๓๕๑	๑,๑๘๒,๘๗๒
•สัดส่วนต่อประเทศ (ร้อยละ)	๘.๗	๘.๔	๘.๐	๗.๘	๗.๗
•อัตราขยายตัวที่แท้จริง (ร้อยละ)	-๐.๙	-๒.๐	-๐.๙	๑.๓	๓.๘
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว					
•มูลค่า (บาท/คน/ปี)	๙๗,๒๕๓	๙๖,๕๙๓	๙๕,๗๓๕	๙๙,๓๙๑	๑๐๓,๗๖๐
•อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	๒.๔	-๐.๗	-๐.๙	๓.๘	๔.๔
โครงสร้างเศรษฐกิจ (ร้อยละ)					
•ภาคเกษตร	๓๓.๐	๓๑.๑	๒๗.๗	๒๔.๕	๒๔.๘
- เกษตรกรรมฯ	๓๓.๐	๓๑.๑	๒๗.๗	๒๔.๕	๒๔.๘
•ภาคอุตสาหกรรม	๑๗.๘	๑๘.๓	๑๗.๗	๑๙.๓	๑๘.๑
- เหมืองแร่ฯ	๕.๒	๕.๒	๔.๑	๔.๑	๓.๓
- อุตสาหกรรม	๑๒.๖	๑๓.๑	๑๓.๖	๑๕.๒	๑๔.๘
•ภาคบริการ	๔๙.๒	๕๐.๖	๕๔.๖	๕๖.๒	๕๗.๑
- การค้าส่งค้าปลีก	๑๐.๘	๑๑.๖	๑๒.๔	๑๓.๑	๑๓.๗
- ขนส่ง	๑.๗	๑.๙	๒.๓	๒.๓	๒.๕
- อื่นๆ	๓๖.๗	๓๗.๑	๓๙.๙	๔๐.๘	๔๐.๙

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของสำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

๒) **พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร** ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากนักเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓) **พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ** โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙.๐๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ พื้นที่โครงการชลประทานของภาคเหนือร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๒๗.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ทั่วถึงพืชผลเสียหาย

๓.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรม

๑) **อุตสาหกรรมของภาคเหนือมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับระดับประเทศ** ในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม (สาขาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่) มีมูลค่า ๒๑๓,๙๓๑ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๘.๑ ของผลิตภัณฑ์ภาค และมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๔.๗ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมของประเทศ โครงสร้างอุตสาหกรรมหลักประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์อาหารมีสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ ๔๙.๔ ของสาขาอุตสาหกรรม รองลงมาเป็นการผลิตเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ฯ ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ และเครื่องแต่งกาย ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น วัตถุดิบทางการเกษตร แร่ดินขาว และไม้แปรรูป รวมทั้งอาศัยฝีมือแรงงานเป็นหลัก อุตสาหกรรมในภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดกำแพงเพชรและนครสวรรค์ เป็นกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มพลังงานชีวภาพ/ชีวมวล โดยเป็นโรงงานขนาดใหญ่ และมีนิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดพิจิตร สำหรับภาคเหนือตอนบน ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของนักลงทุนญี่ปุ่นซึ่งปัจจุบันเต็มพื้นที่แล้ว และมีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และอุตสาหกรรมเบาต่างๆ กระจายในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง โดยเป็นผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดย่อม

๒) **ภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตหัตถอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ** เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือและมีความหลากหลาย อาทิ ผ้าทอ เครื่องเงิน เพอร์นิเจอร์ไม้ ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เป็นต้น แหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายในจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งจำหน่ายหลัก และเป็นเมือง UNESCO's Creative City Network (สาขา Crafts and Folk Art) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (TCDC ภาคเหนือ) นอกจากนี้ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นต้นมา ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในกลุ่มซอฟต์แวร์ และดิจิทัลคอนเทนต์ ซึ่งในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ โครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และดิจิทัลคอนเทนต์ มีการขยายตัวเฉลี่ยของจำนวนผู้ประกอบการสูงถึงร้อยละ ๒๙.๔ ต่อปี โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองสำหรับนักพัฒนางานดิจิทัล (Best City for Digital Nomads) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาธุรกิจ Startup โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA ภาคเหนือ) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้การสนับสนุน

๓.๒.๓ การค้าชายแดน

๑) ด้านชายแดนภาคเหนือเป็นประตูการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งเมียนมา และ สปป.ลาว และสามารถเชื่อมโยงการค้ากับประเทศจีนตอนใต้ การค้าชายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๖๑ การค้าผ่านด่านศุลกากร (การค้าชายแดนและผ่านแดน) มีมูลค่ารวม ๑๖๑,๒๓๘.๘๐ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกจึงได้ดุลการค้าสูงมาโดยตลอด ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๑ มูลค่าการค้าชายแดนภาคเหนือขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๐ ต่อปี ตามการค้ากับประเทศเมียนมาจากการเปิดประเทศทำให้มีความต้องการสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภคสูง และการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสา ของ สปป.ลาว ผ่านทางด่านทุ่งช้าง อย่างไรก็ตาม ภาคเหนือเป็นเพียงทางผ่านของสินค้าออกสู่ประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เท่านั้น โดยสินค้าส่วนใหญ่มาจากส่วนกลาง ด้านชายแดนหลัก ได้แก่ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก สัดส่วนร้อยละ ๔๘.๔ และด่านในจังหวัดเชียงรายรวมประมาณร้อยละ ๓๒.๐ ได้แก่ ด่านเชียงของ เชียงแสน และด่านแม่สาย สินค้าส่งออกที่สำคัญ อาทิ น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง น้ำตาลทราย เครื่องโทรสารพร้อมอุปกรณ์ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้านำเข้า อาทิ พลังงานไฟฟ้า โคกระบือมีชีวิต ผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากสัตว์ ผักและผลไม้ พืชน้ำมัน และสินค้าเกษตร สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในภาคเหนือ มี ๒ แห่ง ได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และอำเภอแม่สาย เชียงแสน เชียงของ ในจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน

๒) โครงสร้างการค้าชายแดนจำแนกตามประเทศคู่ค้า ในปี ๒๕๖๑ มูลค่าการค้าส่วนใหญ่ยังคงเป็นเมียนมา ๙๔,๘๓๑.๑๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘ รองลงมาเป็น สปป.ลาว ๔๖,๔๒๔.๑๙ ล้านบาท ร้อยละ ๒๘.๘ เป็นอันดับสองสูงกว่าการค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ เป็นผลมาจากการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า และการพัฒนาพื้นที่ในแขวงบ่อแก้วและหลวงน้ำทา ทำให้ความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคและวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างมากขึ้น ขณะที่การค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ชะลอตัว โดยมีมูลค่า ๑๙,๙๘๓.๔๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจประเทศจีนอยู่ในภาวะชะลอตัว สำหรับช่องทางการค้ากับจีนตอนใต้เปลี่ยนมาผ่านด่านเชียงของมากขึ้นจากเดิมที่ผ่านทางด่านเชียงแสน โดยในปี ๒๕๖๑ การค้ากับจีนผ่านด่านเชียงของมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๘๒.๘ เนื่องจากความสะดวกของการขนส่งตามเส้นทาง R๓A ผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๔ ประกอบกับการขนส่งทางเรือที่ท่าเรือเชียงแสนยังติดปัญหาร่องน้ำ ผู้ประกอบการจึงเปลี่ยนมาเป็นการขนส่งสินค้าทางถนน R๓A หรือขนส่งทางเรือในแม่น้ำโขงแต่ย้ายสินค้าไปยังท่าเรือของประเทศลาวเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกีดกันและเกาะแก่ง จากนั้นขนส่งทางบกตามถนน R๓A ผ่านทางด่านเชียงของ

๓.๒.๔ การท่องเที่ยว

๑) การท่องเที่ยวของภาคเหนือโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยมีจุดแข็งอยู่ที่สภาพภูมิสังคมซึ่งเป็นภูเขาสูง ทัศนียภาพสวยงาม อากาศเย็นสบาย มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีแหล่งมรดกโลกทั้งด้านประวัติศาสตร์และเชิงนิเวศน์ จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มขยายตลาดท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น MICE การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวชุมชน กีฬา/การผจญภัย พำนักระยะยาว และการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีชื่อเสียงระดับโลก อย่างไรก็ตามสภาพโดยรวมของทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวหลักมีความเสื่อมโทรม การบริหารจัดการด้าน

การท่องเที่ยว และระบบขนส่งสาธารณะยังขาดประสิทธิภาพ และปัญหาหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจมาท่องเที่ยว เป็นประเด็นที่ท้าทายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคเหนือ

๒) รายได้จากการท่องเที่ยวภาคเหนือขยายตัวต่อเนื่อง ในปี ๒๕๖๑ มีนักท่องเที่ยว จำนวน ๓๕.๑๒ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งประเทศ และมีรายได้จาก การท่องเที่ยว ๑๙๐,๕๕๗.๙๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ ของรายได้ท่องเที่ยวทั้งประเทศ รองจาก กรุงเทพฯ ภาคใต้ และภาคตะวันออก โดยปี ๒๕๕๖-๒๕๖๑ รายได้จากการท่องเที่ยวภาคเหนือขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๑๐.๘ ต่อปี ต่ำกว่าระดับประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑๓.๒ แต่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๗.๕ เทียบเท่ากับระดับประเทศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๕.๓ เป็นชาวไทย และยังเป็นการ ท่องเที่ยวกระแสหลัก สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติร้อยละ ๒๑.๙ มาจากยุโรปและอเมริกา และร้อยละ ๒๗.๕ เป็นนักท่องเที่ยวจากจีนซึ่งขยายตัวสูงมาก

๓) รายได้จากการท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวในเมืองท่องเที่ยวหลักแต่มีแนวโน้ม กระจายสู่เมืองรองมากขึ้น ในปี ๒๕๖๑ จังหวัดที่มีสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดส่วนใหญ่เป็น เมืองท่องเที่ยวหลัก คือ เชียงใหม่ ร้อยละ ๕๖.๗ เชียงราย ร้อยละ ๑๕.๐ พิษณุโลก ร้อยละ ๔.๔ และ เพชรบูรณ์ ร้อยละ ๔.๐ อย่างไรก็ตาม พบว่า เมืองท่องเที่ยวรอง เช่น น่าน พิจิตร ลำพูน อุทัยธานี อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พะเยา ลำปาง มีการขยายตัวของรายได้การท่องเที่ยวในอัตราที่สูง

๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

๓.๓.๑ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของภาคเหนือต่ำกว่าระดับประเทศมาก และขยายตัวในอัตรา ที่ชะลอลง โดยในปี ๒๕๖๐ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนภาคเหนือ ๑๙,๐๔๖ บาทต่อเดือน ต่ำกว่าระดับประเทศ ที่ ๒๖,๙๔๖ บาทต่อเดือน จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดลำพูน ๒๔,๔๖๘ บาท ต่อเดือน ต่ำสุด คือ จังหวัดเชียงราย ๑๑,๘๐๙ บาทต่อเดือน และพบว่าอัตราการขยายตัวของรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนชะลอตัวลง เหลือเฉลี่ยร้อยละ ๑.๗ ต่อปี ในช่วง ๒๕๕๔-๒๕๖๐

๓.๓.๒ หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนของภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่มีแนวโน้ม ขยายตัว ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๖๗,๙๕๒ บาท ต่ำกว่าของประเทศ ที่ ๑๗๘,๙๙๔ บาท จังหวัดที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดพิษณุโลก ๒๗๓,๒๑๒ บาท รองลงมาคือ จังหวัดอุทัยธานี ๒๖๓,๗๕๕ บาท ต่ำสุดในภาคคือ จังหวัดเชียงราย ๓๐,๖๐๘ บาท แม้ว่าหนี้สิน เฉลี่ยต่อครัวเรือนของภาคยังคงค่อนข้างต่ำ แต่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ ๕.๖ ต่อปีในช่วง ๒๕๕๔-๒๕๖๐

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

๔.๑.๑ อัตราการเพิ่มประชากรของภาคต่ำกว่าระดับประเทศ ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากร ๑๒.๑๐ ล้านคนหรือร้อยละ ๑๘.๓ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๑๑.๘๐ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ และมีอัตรา การเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๖๐ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๔ ต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๕ โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรมากที่สุด ๑.๗๕ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดเชียงราย มีประชากร ๑.๒๙ ล้านคน และจังหวัดนครสวรรค์ มีประชากร ๑.๐๗ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ ๑๐.๖ และ ๘.๘ ของประชากรภาค ตามลำดับ

๔.๑.๒ สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น สูงกว่าระดับประเทศ โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น เป็นผลจากความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวและการพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยในปี ๒๕๕๕ มีสัดส่วนประชากรสูงอายุร้อยละ ๑๖.๘ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๗.๗ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งสูงกว่าร้อยละ ๑๖.๙ ของสัดส่วนผู้สูงอายุระดับประเทศ จึงทำให้ประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น จากประชากรวัยแรงงาน ๓.๘ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๕ เป็นประชากรวัยแรงงาน ๒.๘ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๙

๔.๑.๓ ประชากรเมืองโดยรวมเพิ่มขึ้น ปี ๒๕๕๕ มีประชากรเมืองจำนวน ๓.๑๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๖.๕ ของประชากรทั้งภาค เพิ่มขึ้นเป็น ๓.๒๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๗.๒ ของประชากรทั้งภาค ในปี ๒๕๖๐ โดยจังหวัดตากมีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๒ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเชียงราย และพิษณุโลก มีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองร้อยละ ๒๐.๕ และ ๑๔.๑ ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงทำให้ประชากรอพยพเข้าไปทำงานและอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ ๒ ประชากรภาคเหนือ

รายการ	ปี					
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
จำนวนประชากร (ล้านคน)	๑๑.๘๐	๑๑.๘๓	๑๑.๘๕	๑๒.๐๗	๑๒.๐๘	๑๒.๐๙
โครงสร้างประชากร (ร้อยละ)						
กลุ่ม ๐-๑๔ ปี	๑๘.๖	๑๘.๒	๑๗.๘	๑๗.๔	๑๖.๘	๑๖.๗
กลุ่ม ๑๕-๕๙ ปี	๖๔.๖	๖๔.๑	๖๓.๖	๖๓.๑	๖๑.๗	๖๑.๘
กลุ่ม ๖๐+	๑๖.๘	๑๗.๗	๑๘.๖	๑๙.๕	๒๑.๕	๒๑.๕
จำนวนประชากรเมือง (ล้านคน)	๓.๑๓	๓.๑๕	๓.๑๙	๓.๒๘	๓.๒๗	๓.๒๙

๔.๒ แรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มจบการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ปี ๒๕๖๐ มีผู้มีงานทำ ๖.๒๒ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ ร้อยละ ๔๖.๘ ของผู้มีงานทำของภาค จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับประถมลดลง จากร้อยละ ๕๑.๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๔๗.๕ ในปี ๒๕๖๐ มีความรู้ระดับมัธยมต้น ลดลงจากร้อยละ ๑๔.๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๔.๑ ในปี ๒๕๖๐ ระดับมัธยมปลาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙.๙ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๑.๗ ในปี ๒๕๖๐ แรงงานระดับอาชีวะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒.๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๒.๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๘.๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๒.๒ ในปี ๒๕๖๐ เห็นได้ว่าคุณภาพแรงงานดีขึ้น

๔.๓ การศึกษา

๔.๓.๑ สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๒๙ แห่ง ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัด แยกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ๑๔ แห่ง เอกชน ๗ แห่ง วิทยาลัยเอกชน ๒ แห่ง และวิทยาลัยชุมชน ๖ แห่ง

๔.๓.๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๐ ประชากรมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๗ ปี ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีปีการศึกษาเฉลี่ย ๙.๕ ปี โดยจังหวัดลำปางและจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด ๙.๕ ปี รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดอุดรธานี ๙.๓ ปี ตามลำดับ ขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด ๖.๕ ปี

๔.๓.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผลการสอบ O-NET ชั้น ม.๓ (๔ วิชาหลัก) ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๓๖.๖ และลดลงเป็นร้อยละ ๓๔.๔ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ ในทุกวิชา โดยปี ๒๕๖๐ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ ๔๙.๖ รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ ๓๓.๓ และวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนต่ำสุดร้อยละ ๒๗.๗

๔.๔ สาธารณสุข

๔.๔.๑ มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาล จำนวน ๑๙๑ แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๑๖๙ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๑๖ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ๖ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๒,๒๓๘ แห่ง

๔.๔.๒ บริการสาธารณสุขมีการพัฒนาดีขึ้นเป็นลำดับ โดยสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรมีแนวโน้มดีขึ้น จากแพทย์ ๑ คนต่อประชากร ๒,๙๖๘ คน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๒,๐๗๔ คน ในปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม บุคลากรทางการแพทย์ยังกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นเมืองศูนย์กลางและเมืองหลักของภาค ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลกและเชียงใหม่ โดยจังหวัดพิษณุโลกมีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร ๑,๑๒๘ คน และจังหวัดเชียงใหม่ มีสัดส่วนแพทย์ ต่อประชากร ๑,๒๕๒ คน

๔.๔.๓ อัตราการฆ่าตัวตายมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศ อัตราการฆ่าตัวตายต่อประชากรแสนคนของภาคลดลง จาก ๑๐.๘ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๘.๗ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๖๐ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุดของภาคเหนือและประเทศ เท่ากับ ๑๔.๑ ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดน่าน มีอัตราการฆ่าตัวตาย ๑๑.๓ และ ๑๐.๙ ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ขณะที่จังหวัดพิจิตรมีอัตราการฆ่าตัวตายต่ำสุด ๔.๖ ต่อประชากรแสนคน

๔.๕ สัดส่วนคนจน

สัดส่วนคนจนลดลงมาก แต่ยังคงสูงกว่าระดับประเทศ การกระจายรายได้มีแนวโน้มดีขึ้น สัดส่วนคนจนของภาคลดลงจากร้อยละ ๑๗.๔ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙.๘ ในปี ๒๕๖๐ สูงกว่าสัดส่วนคนจนของประเทศที่มีอัตราร้อยละ ๘.๙ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสัดส่วนคนจนสูงสุด ร้อยละ ๓๓.๓ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดตาก ร้อยละ ๒๗.๒ และจังหวัดน่าน ร้อยละ ๑๗.๙ ส่วนการกระจายรายได้ของภาคมีแนวโน้มดีขึ้น โดยสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ปรับจาก ๐.๔๔ ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๐.๔๑ ในปี ๒๕๖๐

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๑.๑ พื้นที่ป่าไม้ภาคเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๕๖.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๕๕.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เพิ่มขึ้น จาก ๕๖.๒๘ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๖ เป็นผลจากการรณรงค์ของภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมาย และการทำ CSR ภาคเอกชน

๕.๑.๒ มีปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นผลมาจากการเผาป่า การเผาในที่โล่ง และการเผา วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจและธุรกิจ การท่องเที่ยว ปี ๒๕๖๐ (เดือนมกราคมถึงพฤษภาคม) ภาคเหนือมีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเกินมาตรฐานสูงสุดที่ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เท่ากับ ๒๓๓ ไมโครกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร (ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่ควรเกินมาตรฐานที่ ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และมีจำนวน วันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{๑๐}) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเกินมาตรฐาน ๒๕ วัน ลดลงจาก ๔๙ วัน ในปี ๒๕๕๕

๕.๑.๓ ปริมาณการกักเก็บน้ำในเขื่อนขนาดใหญ่ของภาคเหนือลดลง ปี ๒๕๖๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑) ภาคเหนือมีปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๘ แห่ง ๒๐,๐๙๕ ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ ๘๑ ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมด ลดลงจากปี ๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕) ซึ่งมีปริมาณน้ำกักเก็บ ๒๓,๐๒๐ ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ ๙๓ ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมด

๕.๑.๔ คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินภาคเหนือมีแนวโน้มดีขึ้น คุณภาพแหล่งน้ำหลักในภาคเหนือ รวม ๑๑ แห่ง ได้แก่ แม่น้ำสายหลัก ๙ สาย (แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน กก แม่จาง ลี้ อิง กวง) และแหล่งน้ำนิ่ง ๒ แห่ง (กว๊านพะเยา และบึงบอระเพ็ด) ปี ๒๕๖๑ มีคุณภาพแหล่งน้ำเฉลี่ยดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๕ โดย แม่น้ำกก และแม่น้ำลี้ มีคุณภาพน้ำดีขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งจากเดิมปี ๒๕๕๕ มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ ระดับพอใช้ รวมถึงแหล่งน้ำนิ่งบึงบอระเพ็ด มีคุณภาพน้ำดีขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งจากเดิมปี ๒๕๕๕ มี คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับเสื่อมโทรม ในภาพรวมคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินของภาคเหนือปี ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับดี (๖ แห่ง) และระดับพอใช้ (๔ แห่ง) มีเพียงแม่น้ำกวางที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ ระดับเสื่อมโทรม ซึ่งสาเหตุหลักมาจากน้ำเสียของชุมชนเมือง โรงงานอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว (รีสอร์ท/โรงแรม/ร้านอาหาร) และการปนเปื้อนของสารเคมีที่ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม

๕.๑.๕ ปัญหาขยะภาคเหนือมีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีปริมาณขยะทั้งสิ้น ๔.๐๐ ล้านตัน ลดลงจาก ๔.๓๓ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ หรือลดลงร้อยละ ๗.๖ โดยพบว่าภาคเหนือมีปริมาณ ขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องมากขึ้นจาก ๐.๘๗ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ เป็น ๑.๕๔ ล้านตัน ในปี ๒๕๖๐ เนื่องจาก มี อปท. ให้บริการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมากขึ้น จังหวัดที่มีปริมาณขยะมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ มีปริมาณขยะ ๖๐๙,๑๑๙.๓๐ ตัน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเชียงราย มีปริมาณขยะ ๓๙๙,๙๓๔.๑๕ ตัน

๕.๒ สถานการณ์ปัญหาภัยพิบัติ

๕.๒.๑ พื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนหมู่บ้าน ที่ประสบปัญหาอุทกภัย จำนวน ๑๔,๑๑๒ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙ ของหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัย ทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีหมู่บ้านประสบปัญหาอุทกภัยเพียง ๓,๔๒๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ

๔๕.๐ ของหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยทั่วประเทศ โดยในปี ๒๕๖๐ จังหวัดเชียงรายมีหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยมากที่สุด จำนวน ๑,๖๘๐ หมู่บ้าน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ๑,๖๐๒ หมู่บ้าน และพิษณุโลก ๑,๔๗๘ หมู่บ้าน

๕.๒.๒ พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งมีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้ง จำนวน ๓,๕๐๗ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖ ของหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งทั่วประเทศ ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีหมู่บ้านประสบปัญหาภัยแล้ง จำนวน ๑๒,๐๑๘ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ ของหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งทั่วประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ จังหวัดเชียงใหม่มีหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งมากที่สุด จำนวน ๖๖๖ หมู่บ้าน รองลงมาได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ๔๖๒ หมู่บ้าน และอุตรดิตถ์ ๔๑๙ หมู่บ้าน

๕.๒.๓ การเกิดไฟไหม้ป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ มีอัตราการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๓๓ โดยปี ๒๕๕๖ เกิดไฟป่า ๓,๒๗๔ ครั้ง มีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๓๑,๖๔๑ ไร่ และในปี ๒๕๖๐ เกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๔๙๒ ครั้ง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้เพิ่มเป็น ๖๐,๗๗๔ ไร่ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการหาของป่า เผาไร่ ล่าสัตว์ และเลี้ยงสัตว์

๕.๒.๔ พื้นที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหว เนื่องจากอยู่บริเวณพื้นที่รอยเลื่อนสำคัญ ๑๑ รอยเลื่อน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ มีการเกิดแผ่นดินไหวที่สามารถรับรู้ได้ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยาแพร่ และน่าน เกิดแผ่นดินไหว จำนวน ๒๑ ครั้ง ขนาดความรุนแรงตั้งแต่ ๒.๒- ๖.๓ แมกนิจูด (Magnitude) และมีแผ่นดินไหวรุนแรงเพียงครั้งเดียว ในปี ๒๕๕๗ ขนาดความรุนแรง ๖.๓ แมกนิจูด (Magnitude) มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่มีจุดศูนย์กลางในประเทศไทยขนาดรุนแรงที่สุด

ตารางที่ ๓ ปัญหาภัยพิบัติของภาคเหนือ

รายการ	ปี					
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย						
- จำนวนหมู่บ้าน	๓,๔๒๕	๗,๓๖๓	๔,๕๔๙	๑,๗๓๔	๘,๔๑๓	๑๔,๑๑๒
- จำนวนครัวเรือน (ล้านครัวเรือน)	๐.๒๐	๐.๓๕	๐.๑๓	๐.๑๑	๐.๑๑	๐.๒๕
ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง						
- จำนวนหมู่บ้าน	๑๒,๐๑๘	๙,๔๒๗	๘,๕๒๒	๘,๖๕๖	๓,๕๐๗	-
- จำนวนครัวเรือน (ล้านครัวเรือน)	๑.๑๑	๐.๗๖	๐.๔๘	๐.๗๖	๐.๒๙	-

๖. สภาวะแวดล้อม

๖.๑ จุดแข็ง

๖.๑.๑ ภาคเหนือมีความพร้อมต่อการพัฒนาเชื่อมโยงด้านการค้าและบริการกับนานาชาติ และกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคสุมน้ำโขง โดยมีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลางของประเทศและเส้นทางตามแนว North-South Economic Corridor (จีนตอนใต้-เมียนมาร์-ลาว-ไทย) และ

East-West Economic Corridor (เวียตนาม กัมพูชา ลาว ไทย เมียนมาร์) และมีเมืองสำคัญที่เป็นฐานการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับนานาชาติ อาทิ เชียงใหม่ เชียงราย และตาก

๖.๑.๒ สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของภาคเหนือมีความหลากหลาย โดยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างมีศักยภาพในด้านผลิตภัณฑ์อาหาร โดยเฉพาะข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว บรรจุภัณฑ์ชีวภาพ ตลอดจนอุตสาหกรรมพลังงานชีวภาพ เช่น เอทานอลจากกากน้ำตาล พลังงานไฟฟ้าจากแกลบ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ และสามารถนำเข้าวัตถุดิบเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนภาคเหนือตอนบนมีศักยภาพในการพัฒนาด้านเกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะพืชผักและดอกไม้เมืองหนาวสำหรับตลาดเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูง และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ อาหารเสริมสุขภาพ Functional Food และผลิตภัณฑ์เวชสำอางต่างๆ เป็นต้น

๖.๑.๓ ภาคเหนือเป็นฐานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัย เพื่อตอบสนองต่อกระแสความต้องการของตลาด อาทิ ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และสินค้าหัตถกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มสู่งานหัตถศิลป์ โดยเฉพาะในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

๖.๑.๔ เป็นฐานทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้สำคัญของภาค ภาคเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายที่สามารถพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในภาค และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะการจัดกลุ่มการท่องเที่ยว (Cluster) อาทิ ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน เชิงนิเวศน์ และเชิงสุขภาพ

๖.๑.๕ สภาพภูมิเศรษฐกิจ-สังคมเอื้อต่อการพัฒนาภาคธุรกิจบริการ จากความพร้อมด้านบริการพื้นฐานของเมือง โครงสร้างพื้นฐานของธุรกิจบริการ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะลักษณะของคนท้องถิ่นภาคเหนือที่เอื้อต่อบริการ ทำให้ภาคเหนือมีศักยภาพสำหรับภาคธุรกิจบริการ อาทิ ศูนย์การประชุมนานาชาติ สำนักงานตัวแทนในภูมิภาค งานแสดงสินค้า บริการทางการศึกษา ธุรกิจบริการสุขภาพและทางการแพทย์ และธุรกิจด้านบริการโลจิสติกส์ เป็นต้น

๖.๒ จุดอ่อน

๖.๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง และประสบปัญหาหมอกควัน มีการบุกรุกและตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าต้นน้ำ ความสมดุลของระบบนิเวศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน อุทกภัย ภัยแล้ง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลมาจากการเผาป่า การเผาในที่โล่ง และการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

๖.๒.๒ การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียจากชุมชนและอุตสาหกรรม การให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง การบดบังทัศนียภาพหรือรुकล้ำโบราณสถานที่มีคุณค่าแก่การอนุรักษ์ ทำให้เกิดมลภาวะต่างๆ การสิ้นเปลืองพลังงาน ปัญหาความปลอดภัย รวมถึงการเติบโตของชุมชนที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์ และตัดทอนระบบโครงข่ายชลประทานเพื่อการเกษตร นำไปสู่การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมของภาคและสร้างมลภาวะต่อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

๖.๒.๓ ภาคเหนือมีข้อจำกัดด้านแรงงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา ขาดความรู้และทักษะที่สนับสนุนการพัฒนาตามศักยภาพและโอกาสของภาค ที่สำคัญคือความรู้และทักษะในด้านภาษาเพื่อการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่างๆ เทคโนโลยีทางการแพทย์ เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องทุ่นแรงที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมตามภูมิสังคม

๖.๒.๔ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรผู้สูงอายุภาคเหนือมีสัดส่วนสูงขึ้น เป็นผลให้ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น การเตรียมความพร้อมของรัฐเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุยังมีน้อย แม้ว่าในระดับชุมชน ปัจจุบันจะมีความตื่นตัวและเข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในรูปของชมรมผู้สูงอายุ แต่โดยทั่วไปแล้วยังมีจุดอ่อนด้านความตระหนักถึงปัญหาและการเตรียมตัวในระยะยาว

๖.๓ โอกาส

๖.๓.๑ การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้เกิดโอกาสในการขยายตลาดการค้าการท่องเที่ยว และบริการการศึกษานานาชาติ ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์ จากการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมตามเส้นทาง RmA ผ่าน สปป.ลาว สู่จีนตอนใต้ ทำให้ภาคเหนือเป็นประตูเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีโอกาสในการขยายธุรกิจบริการด้านต่างๆ อาทิ การบริการทางการแพทย์ การศึกษา การประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ และการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในภูมิภาค โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่

๖.๓.๒ นโยบายภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในพื้นที่ภาคเหนือ ๒ แห่ง คือ จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงราย การดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว ช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเหนือกับประเทศเพื่อนบ้าน

๖.๓.๓ ยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาด้าน Digital Contents และกำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่นำร่องในแผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart city) ซึ่งจะส่งผลให้ภาคเหนือเป็นฐานการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และเป็นแหล่งสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น การ์ตูน/ภาพยนตร์ Animation การตัดต่อภาพยนตร์ เกมสื่อกอมพิวเตอร์ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ

๖.๓.๔ ภาคเหนือได้ประโยชน์จากการใช้ข้อตกลงการผลิตสินค้าเกษตร (Contract Farming) กับประเทศเพื่อนบ้าน ในการผลิตวัตถุดิบการเกษตรบริเวณชายแดนและนำเข้ามาแปรรูปในประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดการใช้ฐานทรัพยากรของภาค

๖.๓.๕ ตลาดการท่องเที่ยวขยายตัว จากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศ GMS ซึ่งมีความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีและธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายร่วมกันและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและนานาชาติ นอกจากนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของภาคที่มีเป็นจำนวนมากยังสามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ

๖.๔ ภัยคุกคาม

๖.๔.๑ การเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะ GMS และประชาคมอาเซียน (AEC) ส่งผลต่อโอกาสการขยายการค้าการลงทุนของภาค ขณะเดียวกัน ก่อให้เกิดความเสี่ยงหลายด้านเนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคลระหว่างประเทศสมาชิก ที่สะดวกขึ้น ดังนั้น หากไม่มีการพัฒนาบุคลากรในภาคให้เกิดการตื่นตัว สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากลและการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

๖.๔.๒ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดปัญหาต่อการเกษตร โดยทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรลดลง ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงด้านอาหาร และรายได้ของเกษตรกร

๖.๔.๓ ภัยธรรมชาติมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ภาคเหนือประสบปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง การพังทลายของดิน หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก และแผ่นดินไหวเป็นประจำ และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น สาเหตุมาจากปัจจัยภายในที่มีการรุกล้ำพื้นที่ป่าซึ่งเป็นพื้นที่ลาดชันเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกและการเผาป่า รวมถึงสภาพอากาศที่มีความแปรปรวน ส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย

๗.๑ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายระดับสากล มีทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติโดดเด่น แต่พื้นที่ท่องเที่ยวค่อนข้างกระจุกตัว

๗.๒ มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ และมีองค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม ของสถาบันการศึกษาจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้อย่างคุ้มค่า

๗.๓ ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับอนุภูมิภาคต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมในห่วงโซ่การผลิต การค้าในอนุภูมิภาค และสินค้าส่งออกขายแดนส่วนใหญ่มาจากนอกภาค จึงไม่สร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับภาค

๗.๔ โครงสร้างพื้นฐานของเมืองศูนย์กลางยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะและสนามบิน

๗.๕ พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรยังไม่ทั่วถึง การทำการเกษตรส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรเคมี สินค้าเกษตรยังเป็นขั้นปฐมภูมิและแปรรูปขั้นต้น

๗.๖ ประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจน สัดส่วนคนจนของภาคสูงกว่าระดับประเทศ และด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐ

๗.๗ ประชากรสูงอายุมีสัดส่วนสูงที่สุดในประเทศ ขณะที่ขาดแคลนแรงงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

๗.๘ พื้นที่ป่าต้นน้ำบางส่วนมีสภาพเสื่อมโทรม มีปัญหาบุกรุกและใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าผิดประเภท และยังคงเผชิญปัญหามลพิษหมอกควันรุนแรง

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคเหนือมีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ที่มีการฟื้นฟู สืบสานและสร้างสรรค์พัฒนาสู่การผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบริการสุขภาพและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีชื่อเสียงระดับสากล พื้นที่เกษตรของภาคเหนือมีขนาดเล็กเหมาะสมต่อการปรับระบบการผลิตเพื่อสร้างคุณค่าตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ท่าเลที่ตั้งของภาคเหนือมีศักยภาพในการขยายการค้าการลงทุนและบริการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และสามารถขยายไปสู่จีนตอนใต้และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และ ตะวันออก-ตะวันตก รวมถึงเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องนำศักยภาพทางภูมิสังคมประกอบกับปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาและองค์กรในพื้นที่ มาใช้ในการต่อยอดการผลิตและบริการที่มีศักยภาพและโอกาสเพื่อสร้างมูลค่าสูงตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์

๘.๒.๒ เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๒.๓ เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

๘.๒.๔ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ ป่าต้นน้ำ และปัญหาหมอกควัน

๘.๓ เป้าหมาย

๘.๓.๑ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือขยายตัวเพิ่มขึ้น

๘.๓.๒ สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคเหนือลดลง

๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ	๖๓๙,๖๙๑ ล้านบาท (มูลค่า CVM ปี ๒๕๕๙)	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคเหนือ	๐.๔๑๗ (ปี ๒๕๖๐)	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗

๘.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๘.๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐานปี ๒๕๕๙	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
รายได้การท่องเที่ยวภาคเหนือ	๑๕๘,๗๗๑ ล้านบาท	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑๒.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑๒.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑๒.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑๒.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๑๒.๐

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนากลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ได้แก่ (๑) กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน (๒) กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลก (ทางประวัติศาสตร์) ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร (๓) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน เพชรบูรณ์ อุทัยธานี (๔) กลุ่มท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ MICE ในจังหวัดเชียงใหม่ ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย/กีฬาเพื่อการพักผ่อน/เชิงสุขภาพ และการพำนักระยะยาว ในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

(๑) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

(๒) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว อาทิ การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม การออกแบบ การสื่อสาร ตลอดจนส่งเสริมการจดทะเบียน การคุ้มครอง การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาต่อยอดไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(๓) สนับสนุน Community Based Tourism/Local Tourism เพื่อกระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาประยุกต์สร้างสรรค์สินค้าและบริการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๔) สนับสนุนการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทั้งระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เส้นทางสายธรรมชาติ เส้นทางสายวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก และส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวและบริการรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ตลอดปี

(๕) เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้มีทักษะและองค์ความรู้ในธุรกิจตลอดห่วงโซ่การผลิต การท่องเที่ยว ทั้งด้านการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่นของสินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด ทั้งการรักษารฐานเดิมและขยายไปสู่ตลาดกลุ่มใหม่ที่มีศักยภาพและการสร้างตลาดในรูปแบบ e-tourism

(๖) รักษาอัตลักษณ์ของเมือง โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า โดยเฉพาะเมืองเก่าเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ ดาก พะเยา น่าน กำแพงเพชร ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง“แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัด และเมืองท่องเที่ยวให้เป็นเมืองน่าอยู่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองให้มีคุณค่าเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล

๒) พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ กลุ่มอาหาร และสินค้าเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการแพทย์และสุขภาพ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางและขยายสู่พื้นที่เครือข่ายที่มีศักยภาพ โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

(๑) สนับสนุนสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และส่งเสริมการนำมาใช้เชิงพาณิชย์ ตามแนวคิดการสร้าง Food Valley เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ ให้ตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารเสริมสุขภาพและความงาม

(๒) ขยายเครือข่ายการพัฒนาธุรกิจบริการทางการแพทย์และสุขภาพให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มุ่งสู่การเป็น Medical & Wellness Hub ระดับอนุภูมิภาค

(๓) สนับสนุนการพัฒนาเชียงใหม่เป็น Creative City พร้อมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมผนวกกับความโดดเด่นของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้ามีความแตกต่างโดดเด่นสามารถตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ สินค้า Life Style สินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึกต่างๆ ที่เน้นคุณภาพทั้งการออกแบบและการใช้งาน

(๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจ ขยายเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจตลอด Value Chain

(๕) เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน ในการดำเนินธุรกิจด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

๔.๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐานปี ๒๕๕๙	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
มูลค่าการค้าชายแดนภาคเหนือ	๑๕๒,๐๔๘ ล้านบาท	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕.๐	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕.๐	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕.๐	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕.๐	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕.๐
อัตราการขยายตัวของการผลิตสาขาอุตสาหกรรมภาคเหนือ	๑๑๖,๓๗๓ ล้านบาท (มูลค่า CVM ปี ๒๕๕๙)	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐

แนวทางการพัฒนา

๑) เสริมศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐาน และวางผังเมืองทั้งเมืองหลักและเมืองชายแดน ให้สอดคล้องและสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พัฒนาโครงข่ายเส้นทางและระบบขนส่งย่อยที่เชื่อมต่อกับระบบหลักของประเทศและอนุภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และแนวตะวันออก-ตะวันตก โดยครอบคลุมพื้นที่ตามแนวเส้นทางทางหลวงหมายเลข ๑๒ พัฒนาเป็นเส้นทางทางท่องเที่ยว (Tourism Corridor) และเส้นทางทางหลวงหมายเลข ๒๒๕ พัฒนาเป็นเส้นทางขนส่ง (Logistic Corridor) รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะรองรับการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญเชื่อมโยงอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC

๒) พัฒนาเชียงใหม่เป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจ ให้มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเทียบเท่าเมืองขนาดใหญ่ในระดับนานาชาติและมีความน่าอยู่ โครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะในเมือง เช่น เขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พื้นที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และพื้นที่เปิดโล่งตามหลักการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ โดยเฉพาะเร่งรัดการดำเนินงานตามผลการศึกษเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะของ สนข. โดยพิจารณา ขยายขีดความสามารถของระบบท่าอากาศยาน พัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรองรับสังคมดิจิทัล พัฒนาระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

๓) พัฒนาเมืองสถานีขนส่งระบบรางที่นครสวรรค์ แพร่ (อำเภอเด่นชัย) เชียงราย (อำเภอเชียงของ) และเมืองในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ โดยจัดทำแผนแม่บทพื้นที่และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ของแต่ละเมือง พัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ให้ทั่วถึงสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยรอบและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่

๔) พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะฝีมือ เข้าถึงข้อมูลกฎระเบียบการดำเนินธุรกิจ ในธุรกิจระดับภูมิภาค และสากล รวมถึงเงื่อนไขทางด้านสิ่งแวดล้อมและมนุษยธรรมที่ถูกนำมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนที่มีความเข้มแข็งร่วมพัฒนาเครือข่ายกับธุรกิจท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถให้เข้าสู่ Supply Chain ของธุรกิจใหญ่ได้

๕) พัฒนาสินค้าที่มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ รวมทั้งสินค้าที่ตอบสนองตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ AEC โดยให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบอย่างการเกื้อกูลกัน บนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งไทยและเพื่อนบ้าน ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงราย

**๘.๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย
เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง**

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน ปี ๒๕๕๙	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
อัตราการขยายตัวการผลิตภาคเกษตรภาคเหนือ	๙๙,๓๒๐ ล้านบาท (มูลค่า CVM ปี ๒๕๕๙)	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔.๐

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ฝักระวังผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

๒) สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (๑) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร (โพล คาวตอง ยอ มะขามป้อม คำฝอย) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (๒) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

๓) พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่คุณค่า และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล ในจังหวัดนครสวรรค์ และกำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์ พัฒนาเป็นพลังงานทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพ มาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำกากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนพัฒนาคัสเตอร์อุตสาหกรรมชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม

๔) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิตแก่เกษตรกร เช่นการโซนนิ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕) สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพ

และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูล แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยี

๖) พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชน พัฒนานวัตกรรมสำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรออนไลน์โดยเกษตรกร

๗) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

๘.๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน ปี ๒๕๕๙	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
สัดส่วนคนจนภาคเหนือ	ร้อยละ ๙.๘๓	ไม่เกิน ร้อยละ ๘.๐	ไม่เกิน ร้อยละ ๘.๐	ไม่เกิน ร้อยละ ๘.๐	ไม่เกิน ร้อยละ ๘.๐	ไม่เกิน ร้อยละ ๘.๐
สัดส่วนผู้สูงอายุที่เข้าถึงบริการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ภาคเหนือ	ร้อยละ ๐.๖๗	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕.๐	เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕.๐

แนวทางการพัฒนา

๑) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุและผู้มีรายได้น้อย โดยดำเนินการในรูปของกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาผู้สูงอายุไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีรายได้และพัฒนาคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๒) พัฒนาระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพและมีปัญหาความยากจน ตามแนวทางแม่ฮ่องสอนโมเดล

๓) พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้งแก้ปัญหาคาดแคลนผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการด้านสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

๔) พัฒนาแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะฝีมือให้สูงขึ้น สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการ บนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๕) สร้างความเข้มแข็งและสร้างสภาพแวดล้อมในการพัฒนาให้กับสถาบันครอบครัว และชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ตลอดจนการจัดสวัสดิการชุมชนได้อย่างยั่งยืน และเป็นโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

๘.๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐานปี ๒๕๕๙	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ภาคเหนือ	ร้อยละ ๕๒.๕	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๘.๐ ของพื้นที่ภาค	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๘.๐ ของพื้นที่ภาค	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๘.๐ ของพื้นที่ภาค	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๘.๐ ของพื้นที่ภาค	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๘.๐ ของพื้นที่ภาค
จำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๑๐) เกินมาตรฐานของภาคเหนือ	๓๘ วัน	ไม่เกิน ๑๕ วัน	ไม่เกิน ๑๕ วัน	ไม่เกิน ๑๕ วัน	ไม่เกิน ๑๕ วัน	ไม่เกิน ๑๕ วัน

แนวทางการพัฒนา

๑) อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและป่าไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำในพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะ จังหวัดน่าน โดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นฐานทรัพยากรที่มั่นคงและเป็นแหล่งดูดซับน้ำฝนและเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละลุ่มน้ำ ควบคู่ไปกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า ตลอดจนส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ

๒) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์

๓) แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม การส่งเสริมให้นาเศรษฐกิจเกษตรไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดการเผาวัสดุทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควัน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา ตัวชี้วัด แผนงาน พื้นที่เป้าหมาย	เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง			
	ยุทธศาสตร์	พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีความสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งขยายผลสินค้าและบริการที่ศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม			
	แนวทางการพัฒนา	พัฒนากลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามแนวทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม			
	ตัวชี้วัด	รายได้การท่องเที่ยวภาคเหนือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี			
	แผนงาน	4. ยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (MICE , Long Stay , Sport & Adventure)			
แนวทางหลัก แนวทางการ ระบุผลิตภัณฑ์ที่เป็นเป้าหมาย (จีบีที)	พื้นที่เป้าหมาย	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน			
	แนวทางหลัก	4.1 ดันทาง			
	แนวทางการ	4.2 กลางทาง			
		4.3 ปลายทาง			
		4.3.2 ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพรับรู้			
หน่วยงาน แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานหลัก	4.1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว	4.1.2 พัฒนาและยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว	4.1.3 พัฒนาและสร้างมาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยว	4.2.1 พัฒนากิจกรรมเส้นทางและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
	แนวทางการ	• ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว	• พัฒนาคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวให้ได้ในระดับสากล	• พัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานหลักสูตรระดับชาติและสากล	• พัฒนากลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ
		• ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว (ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง ป้ายให้ความรู้ อาคารสถานที่)	• พัฒนาศาสนาที่จัดตามมาตรฐาน	• พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	• พัฒนากลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ
		• ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการดูแลนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น ศูนย์ให้บริการออนไลน์ และทางกายภาพ (ผู้สูงอายุ)	• ยกระดับการท่องเที่ยวของชุมชนที่ได้รับมาตรฐาน	• พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	• พัฒนากลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ
		• การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม (ขยะ น้ำเสีย)	• จัดทำหลักสูตรและตรวจสอบ/ประเมิน มาตรฐานการให้บริการของสถานประกอบการ	• พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	• พัฒนากลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์		พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง			
ยุทธศาสตร์		พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม			
แนวทางการพัฒนา		พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเป็นหมวดยุทธศาสตร์ 12 ต่อปี			
ตัวชี้วัด		รายได้การท่องเที่ยวภาคเหนือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี			
แผนงาน		6. พัฒนาคอยอดอุตสาหกรรมและบริการกลุ่มท่องเที่ยวสุขภาพที่มีศักยภาพสูงภาคเหนือ			
พื้นที่เป้าหมาย		เชียงใหม่ และจังหวัดเครือข่ายที่มีศักยภาพ			
แนวทางการ		6.1 ต้นทาง			
แนวทางการแพทย์ (บริการทางการแพทย์ สปา นวดเพื่อสุขภาพ สมุนไพร สินค้าสุขภาพ อาหารเสริมสุขภาพและ ความงาม น้ำพริก และ ผลิตภัณฑ์จากน้ำพริก)	6.1.1 การวิจัยและพัฒนา (R&D) สำหรับ และประเมินศักยภาพ	6.1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล	6.1.3 การพัฒนาบุคลากรและสร้าง เครือข่าย	6.2 กลางทาง	6.3 ปลายทาง
	- สนับสนุนสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมการนำมาใช้เชิงพาณิชย์ - สำรวจและจัดตั้งศูนย์แพทย์แผนโบราณและผลิตภัณฑ์สมุนไพร - วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพร - วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของผลิตภัณฑ์สมุนไพร	- การนำฐานข้อมูลและระบบดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจสุขภาพ (Data & Digital Platform) - พัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์สุขภาพ - ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ หรือ Universal design	- ขยายเครือข่ายการพัฒนาธุรกิจบริการทางการแพทย์และสุขภาพให้มีความเป็นหน่วย โดยต่อยอดต่อยอดจากกลุ่มแพทย์ และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มุ่งสู่การเป็น Medical & Wellness Hub ระดับอนุภูมิภาค - เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจขยายเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน - เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย - การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการให้บริการ มีกรอบและโครงสร้างบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการให้บริการในทุกกลุ่มสาขา - การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และผู้ประกอบการ ให้มีศักยภาพสูง - พัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการรายย่อย รองรับการท่องเที่ยวสุขภาพ - กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบการพัฒนาในการพัฒนาน้ำพริกให้ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน และเอกชนในการบริหารจัดการน้ำพริก	- การพัฒนาอัตลักษณ์ไทยล้านนาเพื่อจัดทำแบรนด์คุณภาพ - การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสถานที่ประกอบการและบุคลากร เพื่อพัฒนาให้คุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดในระดับสากล - การตรวจวิเคราะห์และการให้คำปรึกษา การพัฒนาเพื่อสุขภาพ การพัฒนาศูนย์ตรวจคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร - ส่งเสริมให้มีการทำ Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการหรือสถานพยาบาล - ส่งเสริมให้มีการทำ Package ด้านสุขภาพ - ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของบริการสุขภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค	- การสร้างแบรนด์ให้กับธุรกิจและผลิตภัณฑ์ - การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น - การประชุมบริการสุขภาพนานาชาติ โดยเฉพาะสื่อ Online - การทำตลาดประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ - ส่งเสริมให้มีการทำ Business Matching ระหว่างผู้ประกอบการหรือสถานพยาบาล - การจัดทำ Package ด้านสุขภาพ - ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของบริการสุขภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค
หน่วยงาน		กระทรวงสาธารณสุขไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ กระทรวงวัฒนธรรมไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน			
แผนงาน/โครงการ					

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์		พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง				
ยุทธศาสตร์		พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีความภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งขยายผลด้านการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม				
แนวทางการพัฒนา		พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง				
ตัวชี้วัด		รายได้การท่องเที่ยวภาคเหนือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี				
แผนงาน		7. แผนงานพัฒนาศูนย์ธุรกิจฐานราก : Hot Spring ... Miracle of the North				
พื้นที่เป้าหมาย		เชียงใหม่ และลำปาง				
แนวทางการ		7.1 ดันทาง				
แนวทางการ (เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่คาดหวัง)	7.1.1 สร้างและประเมินศักยภาพแหล่งน้ำพุร้อน	7.1.2 วิจัยคุณสมบัติน้ำแร่และองค์ประกอบเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	7.2.1 ออกแบบและพัฒนาพื้นที่บริเวณน้ำพุร้อน	7.2.2 พัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวสุขภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชน	7.2.3 สร้างสรรค์รูปแบบการให้บริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับชุมชนด้วยอัตลักษณ์ล้านนา	7.2.4 สร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการ/ธุรกิจระดับชุมชนท้องถิ่น
	• สร้างและจัดทำแผนที่แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ • ประเมินสถานการณ์และศักยภาพแหล่งน้ำพุร้อน	• วิเคราะห์คุณสมบัติน้ำพุร้อน โดยความร่วมมือจากหน่วยงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ • พัฒนาระบบตรวจสอบ/วิเคราะห์คุณสมบัติน้ำพุร้อน • ออกแบบการใช้ประโยชน์และผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน	• พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนให้มีจุดขาย/จุดเด่น และมีการออกแบบการท่องเที่ยวร่วมกับธรรมชาติ มีความสะอาดปลอดภัย ได้มาตรฐาน • พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความสะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐาน • รักษาจุดกำเนิดน้ำพุร้อนให้มีสภาพเดิมมากที่สุด และควบคุมผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	• ปรับปรุงภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว • เชื่อมโยงการท่องเที่ยวร่วมกับผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งกิจกรรมด้านสุขภาพของชุมชน • พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว • การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม (ขยะ น้ำเสีย) • การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน/สร้างการตระหนักรู้ของชุมชน	• พัฒนารูปแบบการให้บริการด้านสุขภาพ เช่น การบริการ ออเนชั่น • สนับสนุนการพัฒนาและออกแบผลิตภัณฑ์และบริการ • พัฒนาคู่มือภาพและมาตรฐานการให้บริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพ	• ประชาสัมพันธ์ให้ตลาดรับรู้ทั้งในระดับประเทศ • ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการ • เชื่อมโยงกับธุรกิจบริการสุขภาพ สปา บริการทางการแพทย์ เช่น การจัดทำ Package ด้านสุขภาพ • ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาคเหนือ
หน่วยงาน		กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				
แผนงาน/โครงการ						

Development Cluster (แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน) (20 ล้านบาท) • โครงการพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ ไฟฟ้าเพื่อการขนส่งสาธารณะในเขต เมืองของพื้นที่ Highland Development Cluster (แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน) (20 ล้านบาท)					
--	--	--	--	--	--

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา	พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคแม่น้ำโขง		ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง			
	1) ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ		2) สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ			
	3) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิตเกษตร		4) สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูล แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยี			
ตัวชี้วัด แผนงาน พื้นที่เป้าหมาย	5) พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชน พัฒนารูปแบบการขนส่งสินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรออนไลน์โดยเกษตรกร		6) พัฒนากลุ่มผู้นำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนากลุ่มผู้นำวิสาหกิจเพื่อเกษตรกร แกะไขปัญหาการขาดแคลนช่างซ่อมเครื่องจักร ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน			
	อัตราการผลิตภาคเกษตรภาคเหนือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4					
	10. ส่งเสริมเกษตรปลอดภัยภาคเหนือ					
แนวทางการ ระบุผลลัพธ์-ทั้งตัวชี้วัดและตัวชี้เป้า	10.1.1 การวิจัยและพัฒนา (R&D)		10.1.2 การพัฒนาการผลิต ปัจจัยการผลิต		10.1.3 การสร้างเครือข่ายและการให้ความรู้เกษตรกร	
	- การวิจัยและนำเทคโนโลยี รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มและแปรรูปสินค้าเกษตร - จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ - การวางแผนการผลิต (Crop Planning) เพื่อกำหนดพื้นที่ทำการจัดการพื้นที่เกษตร จัดทำ Zoning และเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์ - ส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต - การพัฒนาแหล่งเก็บน้ำบนพื้นที่ชลประทาน รวมทั้งแก้มก้นเขา การขุดคลองระบายน้ำของเกษตรกรในเขตพื้นที่นอกเขตชลประทาน		- สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรในกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย - ให้ความรู้กับเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต การใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี - เสริมสร้างแกนนำเกษตรกรระดับชุมชนท้องถิ่น - สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) - สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาเกษตรปลอดภัย		- ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าเกษตร/สินค้าแปรรูป ตามมาตรฐานสากลในระดับชุมชน - สนับสนุนการตรวจสอบและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้า - ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และอัตลักษณ์ของสินค้าเกษตรปลอดภัยในกลุ่มเกษตร/กลุ่มแปรรูป	
	- ส่งเสริมช่องทางทางการกระจายสู่ผู้บริโภค เช่น ชุมชน ห้างค้าปลีก - ร่วมทั้งสร้างตลาดชุมชน ตลาดท้องถิ่น - สร้างและส่งเสริมช่องทาง - ส่งเสริมกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค/ผู้จำหน่ายโดยตรง - ทำการตลาดเฉพาะ (Niche Market) และตลาดสินค้าเกษตรเฉพาะกลุ่ม - สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ - เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร		- การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต - การขนส่งและการกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน เช่น การจัดทำศูนย์กระจายสินค้าเกษตรปลอดภัย - ส่งเสริมการตลาดของเสียจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม เทคโนโลยี มาใช้ในแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม		10.3.2 การตลาดและสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค 10.3.1 การขนส่งและ Logistics	
หน่วยงาน/โครงการ	กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานมาตรฐานเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ		กรมการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ		กรมการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา ตัวชี้วัด แผนงาน พื้นที่เป้าหมาย	พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง			
	1) สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ และ 2) พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่มูลค่า และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล			
	อัตราการขยายตัวภาคเกษตรภาคเหนือเพิ่มขึ้นได้กว่าร้อยละ 4			
	11. พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพในภาคเหนือ			
แนวทางหลัก	เชื่อมโยง เศรษฐกิจ ลำปาง ลำพูน พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์			
	11.1 ต้นทาง			
	11.1.1 การวิจัยและพัฒนา (R&D)	11.1.2 การพัฒนาการผลิต ปัจจัยการผลิต	11.2.1 มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชีวภาพ	11.2 กลางทาง
แนวทางการ ระดมทุน/แหล่งที่มา (ถ้ามี)	- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตและการแปรรูปวัตถุดิบชีวภาพและเคมีชีวภาพ - การสนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพ มาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่มูลค่า - การค้นคว้าวิจัย และจัดทำฐานข้อมูล เพื่อค้นหาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อการใช้ประโยชน์ บกป้องคุ้มครองและอนุรักษ์	- การจัดทำธนาคารชีวภาพ - ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร และพืชพลังงานทางเลือก - ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม - พัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนบุคลากร เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต	- สร้าง/ยกระดับมาตรฐานกระบวนการผลิตสู่มาตรฐานสากล - กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการจากฐานชีวภาพ	11.3ปลายทาง
หน่วยงาน/โครงการ	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ การท่องเที่ยวและกีฬา สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)			
	- โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ศูนย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ - โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัสดุชีวภาพด้วย Biobase-Material และ Bio-Plastic (หน่วยงาน: ม.นเรศวร)	โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า	- โครงการแปรรูปเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - โครงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์ผลิตภัณฑ์อาหารชีวภาพเพื่ออนาคต (Functional Food and Food Therapy) (หน่วยงาน: ม.นเรศวร) - โครงการพัฒนาพลังงานชีวภาพทางการเกษตรอย่างยั่งยืน (Bio-Energy Circular) (หน่วยงาน: ม.นเรศวร) - โครงการแปรรูป waste จากอุตสาหกรรมน้ำตาลเพื่อเพิ่มมูลค่า	- ส่งเสริมตลาดการบริโภคสินค้าชีวภาพและสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - สร้างเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ชีวภาพ) ที่มีศักยภาพในการบำบัดฟื้นฟู ฟื้นฟู รักษา - การศึกษาด้านการตลาด niche market สินค้าและบริการจากฐานชีวภาพทั้งในระดับประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง

ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา	พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง									
	พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาคาใจของประชาชน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ									
	1) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้มีรายได้น้อย 2) พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพและมีปัญหาความยากจน ตามแนวทางแม่ฮ่องสอนโมเดล 3) พัฒนาระบบให้มีคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพและมีความต้องการดูแลสุขภาพขั้นสูง สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างเสริม 4) สร้างความเข้มแข็งและสร้างสภาพแวดล้อมในการพัฒนาให้กับสถาบันครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเป็นการขยายการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน									
	สัดส่วนผู้สูงอายุเข้าสู่ถึงบริกรดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ภาคเหนือเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี									
ตัวชี้วัด	12. พัฒนาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสภาคเหนือ									
แนวทาง	17 จังหวัดภาคเหนือ									
แนวทางการหลัก	ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุ									
	12.1.1 ต้นทาง	12.2.1 กลางทาง	12.3.1 ปลายทาง	12.1.2 ต้นทาง	12.2.2 กลางทาง	12.3.2 ปลายทาง	12.1.3 ต้นทาง	12.2.3 กลางทาง	12.3.3 ปลายทาง	
แนวทางการรอง ระดับจังหวัด-พื้นที่อำเภอ (ตัว)	• ออมพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ • ส่งเสริมการกักตุนปัจจัยผู้สูงอายุไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	• ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน • ส่งเสริมการจัดตั้งงานต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานของผู้สูงอายุ • ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	• พัฒนาช่องทางทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์และบริการของผู้สูงอายุ - เชื่อมโยงการตลาดกับการท่องเที่ยวชุมชน - สนับสนุนช่องทางตลาดออนไลน์	• ให้ความรู้กับคนในครอบครัว และชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ • ให้ความรู้กับผู้สูงอายุในการดูแลตนเอง • สร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชน • ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส • สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการดูแลผู้สูงอายุ	• พัฒนาศักยภาพด้านการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) • พัฒนาศูนย์บริการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	• พัฒนาศูนย์บริการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	• ส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในด้านสุขภาพ กีฬา และวัฒนธรรม • สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	• พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ได้แก่ ถนน ทางเดิน	• พัฒนาระบบบริการและนวัตกรรมในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส	
หน่วยงาน แผนงาน/โครงการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์									
										• โครงการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีข้อจำกัด หรือเด็กกลุ่มพิเศษ (3 ล้านบาท)

[illegible]

กรอบเบื้องต้นของแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง					
ยุทธศาสตร์	อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้มีความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างยั่งยืน					
แนวทางการพัฒนา	1) อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและป่าไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำ 2) พัฒนากิจการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์ 3) แก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ภาคเหนือ					
ตัวชี้วัด	1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ภาคเหนือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 58 ของพื้นที่ภาค 2) จำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM10) เกินมาตรฐานของภาคเหนือ ไม่เกิน 15 วันต่อปี					
แผนงาน	14. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ					
พื้นที่เป้าหมาย	1) ป่าต้นน้ำ ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน 2) ปัญหามลพิษทางอากาศ จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง แม่ฮ่องสอน และตาก					
แนวทางหลัก	การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและป่าไม้					
แนวทางรอง	14.1.1 ต้นทาง	14.2.1 กลางทาง	14.3.1 ปลายทาง	14.1.2 ต้นทาง	14.2.2 กลางทาง	14.3.2 ปลายทาง
ระบอบจัดตั้งส.ส.พื้นที่เป้าหมาย (6ข)	การอนุรักษ์ พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ (ปลูก พันธุ์)	การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (รักษา ปกป้อง)	ประชาสัมพันธ์การสร้างการรับรู้และปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	ปรับเปลี่ยนวิธีการเตรียมการเพาะปลูก/ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึก (ห้ามเผา)	ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ	เตรียมรองรับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม
	• ส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ โดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	• บริหารจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	• ประชาสัมพันธ์การรับรู้และกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่บนพื้นที่สูงในภาคเหนือ เช่น การใช้เครื่องจักรกลเพื่อทดแทนการเผา การปลูกถั่ว การทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกอง และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น	• พัฒนาระบบโครงสร้าง เครือข่ายความร่วมมือการทำงานเชิงบูรณาการของหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ป่าและป่าไม้และการทำเกษตรที่ลดการเผา	• พัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพ พัฒนาระบบบริการทางการแพทย์ เพื่อรับมือกับภัยพิบัติหมอกควัน พัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน การให้การศึกษา และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน
หน่วยงาน	• การทำผาชะลอหน้า	• เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/พัฒนาอาสาสมัคร/ประชาชนในการบริหารจัดการ	• สร้างจิตสำนึกในสังคมเพื่อการอนุรักษ์ป่าอย่างยั่งยืน	• พัฒนาค่าความรู้ด้านเกษตร และส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ความรู้ด้านเกษตรที่ได้เรียนรู้และสนับสนุนการปลูกพืชทดแทนที่สร้างรายได้ รายได้แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ป่า เพื่อลดการเผาป่าที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	• จัดทำแผนการจัดการและควบคุมการเผาหลังการเก็บเกี่ยว	• สร้างระบบรับแจ้งเหตุและข่าวสาร และแจ้งเตือนการเผา ผ่านสื่อออนไลน์ และเครือข่ายชุมชน
	• ส่งเสริมการปลูกป่าในพื้นที่ว่างของรัฐ ตามแบบชุมชนและการเชื่อมต่อกับป่า	• การพัฒนากระบวนการข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ		• ส่งเสริมการรับรู้กว้างในระดับชุมชน เกี่ยวกับสาเหตุของหมอกควัน แนวทางการเฝ้าระวัง และการบริหารจัดการขยะ	• การป้องกันและส่งเสริมจัดการเก็บ และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี	• สนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากหมอกควันแก่ประชาชน
แผนงาน/โครงการ	• ปลูกและฟื้นฟูป่าตามแนวพระราชดำริ “ปลูกป่า ปลูกคน”	• การเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาการทับซ้อนแนวเขตที่ดินของรัฐ				
หน่วยงาน	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กองอำนาจการรักษากฎหมายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)			กระทรวงสาธารณสุข กองอำนาจการรักษากฎหมายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)		
	• โครงการฝ่ายมีชีวิต			• โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3 ลำดับทาง)*		
แผนงาน/โครงการ	• โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจอย่างบูรณาการอย่างยั่งยืน (90 ลำดับทาง/กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน พทท. พาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด พศ. พสภ. สถานีพัฒนาที่ดิน สปก. ชุมชน)					
	• โครงการชุมชนต้นแบบ ดิน น้ำ ป่า ภูมิปัญญา อหิชา (90 ลำดับทาง/กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน พทท. พาณิชย์จังหวัด หอการค้าจังหวัด พศ. พสภ. สถานีพัฒนาที่ดิน สปก. ชุมชน)					

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)
(1 ชุด :1 โครงการ)

หัวข้อ	รายละเอียด
แผนงานที่....	ระบุชื่อแผนงานตามตารางกรอบเบื้องต้นของแผนงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคฯ
1. ชื่อโครงการ	
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	
4. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	
5. ความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภาค	ยุทธศาสตร์ที่ แนวทาง ห่วงโซ่คุณค่า(ต้นทาง/ กลางทาง/ ปลายทาง).....
6. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	
7. หน่วยงานรับผิดชอบ	อปท. ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	
9. งบประมาณ	
10. ผลผลิต (output)	
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	

หมายเหตุ * ให้ระบุข้อมูลทุกประเด็นอย่างละเอียดและเข้าใจง่าย

** ตั้งชื่อไฟล์โดยระบุ ปีงบประมาณ_อำเภอ_อปท._ชื่อโครงการสั้นๆ
(เช่น 64_สูงเม่น_ทต.สูงเม่น_ก่อสร้างหอวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ)

คำอธิบายแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Idea)
(1 ชุด :1 โครงการ)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	ให้ระบุโครงการ โดยเสนอเฉพาะโครงการที่สำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาภาค
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ระบุถึงที่มา หลักการและเหตุผลของโครงการ
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ระบุวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาภาค
4. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	ระบุเป้าหมายและตัวชี้วัดที่จะบ่งบอกว่าโครงการนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่
5. ความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภาค	ให้ระบุ <u>ชื่อยุทธศาสตร์ภาคที่สอดคล้อง</u> และระบุว่าเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จจะส่งผลต่อการบรรลุยุทธศาสตร์ภาคได้มากน้อยเพียงใด ยุทธศาสตร์ที่ แนวทาง ห่วงโซ่คุณค่า(ต้นทาง/ กลางทาง/ ปลายทาง).....
6. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
7. หน่วยงานรับผิดชอบ	ระบุชื่อ อปท. ตำบล อำเภอ จังหวัด
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ระบุระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓)
9. งบประมาณ	ให้ระบุวงเงินงบประมาณลงท้ายด้วยจำนวนหลักร้อย เช่น 2,500,500 บาท
10. ผลผลิต (output)	ระบุผลผลิตของโครงการ เช่น อาคารหอวัฒนธรรม จำนวน 1 หลัง
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ในลักษณะของผลลัพธ์ไม่ใช่ผลผลิต และเป็นผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้ อย่างเป็นรูปธรรมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ